

Særinteressepolitik på steroider

Børsen den 28 november 2024

Forleden meddelte regeringen stolt, at der var indgået en såkaldt trepartsaftale mellem regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening. Jeppe Bruus, der endda er minister for grøn trepart, kaldte det for et "historisk resultat", og andre politikere roste aftalen. Flere kommentatorer har luftet idéen om at gøre trepartsaftaler til en mere integreret del af måden, man fører politik på i Danmark. Problemet er dog, at både historiske erfaringer og politisk-økonomiske indsigter peger på, at det på langt sigt er en særdeles dårlig idé.

Tanken bag trepartsaftaler er, at man inviterer de involverede parter - arbejdsgivere, fagbevægelsen og regeringen som repræsentant for alle andre - og lægger en rational plan uden politisk fnidder og spilfægteri. Det er med andre en måde at føre politik på, som mange betragter som en mere "voksen" metode, hvor man undgår en række problemer. Hvis man for eksempel inviterer alle særinteresser til forhandlinger, undgår man, at enkelte særinteresser kan præge politikken uforholdsmæssigt.

Der har dog siden slut-60'erne været en voksende forståelse for, at udbredt brug af trepartsaftaler skaber store økonomiske problemer på længere sigt. Gør man dem til en fast del af måden, man fører politik på, kaldes systemet korporatisme. Metoden var for eksempel en integreret del af det politiske system i Mussolinis Italien og 1930'ernes Argentina og Brasilien.

På samme måde etablerede premierministrene MacMillan og Wilson faste trepartsråd i Storbritannien, der blev en del af landets voldsomme økonomiske deroute. Problemerne opstår først og fremmest, fordi trepartsaftaler kun involverer organiserede interesser og derfor gør, som om alle er organiserede. De kommer således til at ignorere interesser, der ikke er formelt organiserede, og på den måde helt logisk også alle nye virksomheder og fremtidens potentielle vækstsektorer: hvis de ikke allerede eksisterer, bliver de ikke en del af trepartspolitikken.

Resultatet er, at korporatistisk politik nok skaber politisk stabilitet på kort sigt, men også i høj grad dæmper den økonomiske dynamik. Politikken bliver tilrettelagt efter at beskytte og udbygge eksisterende virksomheder og eksisterende arbejdspladser og er derfor ofte stærkt systembevarende.

Dynamisk økonomisk vækst på langt sigt er derimod karakteriseret ved såkaldt churn, hvor både virksomheder og arbejdspladser dør, genopstår og dannes på ny. Trepartsaftaler er ekstremt bekvemme for politikere, fagbevægelsen og mange virksomheder.

Men de økonomiske spor skræmmer, og ligesom forskning uden nye idéer stagnerer, viser historien, at korporatistisk politik ikke skaber plads til nye virksomheder og sektorer. Trepartsaftaler er ikke særlig rationel politik, men derimod særinteressepolitik på steroider.

Christian Bjørnskov